Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Навчально-науковий інститут філософії та освітньої політики

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (СИЛАБУС)

СУЧАСНІ МЕТОДИ ФІЛОСОФСЬКИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

(назва навчальної дисципліни)

033 Філософія

(назва освітньої програми)

Рік навчання __2025-2026____, семестр __IV___*

Форма навчання (*денна, заочна, вечірня*) *

Галузь знань*03 Гуманітарні науки

Спеціальність*033 Філософія

_____

(шифр, назва)

Третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти

Кафедра та викладач	Кафедра ___філософії_____ Викладач/викладачі: ___**Глушко Тетяна Петрівна**___ Лінк на профіль викладача на сайті факультету чи у Google Scholar: https://scholar.google.com/citations?user=kuj2FqkAAAAJ&hl=uk E-mail: (адреса корпоративної пошти викладача): t.p.hlushko@udu.edu.ua
I. Основна мета/цілі навчання	*Ознайомлення майбутніх докторів філософії з провідними класичними та некласичними шляхами наукових досліджень у галузі філософії.*
II. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі*	*Навчальна дисципліна обов'язкова* *Цикл спеціальної підготовки*
III. Обсяг навчальної дисципліни	*Кількість кредитів* — *3* *Загальна кількість годин* — *90* *Лекційні заняття* — *16* *Семінарські/практичні заняття* — *14* *Самостійна робота* — *60*
IV. Короткий зміст навчальної дисципліни	***Модуль 1. Класичні засади філософської методології.*** *(Модуль передбачає поглиблене вивчення специфіки філософських методів наукових досліджень. Вивчення тем спрямоване на розкриття глибинних світоглядно-філософських основ наукового дослідження, а також поглиблене оволодіння тими методами філософських досліджень, які вироблені в класичну добу історії філософії та використовуються і в наш час. Передбачається аналіз загальних можливостей класичної метафізики як одного з найбільш загальних методів філософських досліджень).*

	Тема 1. Світоглядні засади та класифікація методів наукового дослідження *Тема 2. Категоріальний метод* *Тема 3. Трансцендування та його можливості* ***Модуль 2. Посткласичні та постмодерністські філософські методології.*** *(Модуль передбачає оволодіння методами філософських досліджень, розроблених у добу посткласики та постмодерну і історії філософії. Якщо класична метафізика орієнтована на сталий об'єкт, передусім реальність, то посткласичні та постмодерністські методи філософських досліджень виходять, з одного боку, з плюралістичності та мінливості реальності, з іншого – кожний з них характеризується певним, чітко вираженим смисловим акцентом. Це стосується діалектики та її альтернатив, а також низки оригінальних методів, розроблених у найвпливовіших філософських течіях кінця XIX – початку XXI ст. Реалізація практичної складової в ході вивчення тематики відбувається через побудову теоретико-методологічної стратегії власного дисертаційного дослідження у галузі філософії з огляду на адекватність конкретних філософських методів та можливості їх взаємодії).* *Тема 1. Класична, посткласична діалектика та синергетика* *Тема 2. Герменевтика та комунікативна філософія* *Тема 3. Феноменологія та прагматизм* *Тема 4. Різновиди філософського аналізу та семіотика* *Тема 5. Провідні методологічні проєкти постмодерну*
V. Результати навчання	*Для обов'язкових навчальних дисциплін зазначають згідно з матрицею відповідності програмних компетентностей та результатів навчання в освітній програмі**
	РН1. Мати передові концептуальні та методологічні знання з філософії і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з філософії, отримання нових знань та здійснення інновацій. РН3. Ефективно застосовувати у фаховій діяльності знання основних положень теоретичної і практичної філософії, історії світової та вітчизняної філософської думки, а також основних напрямів та провідних тенденцій у сучасній світовій філософії. РН4. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, прикладних досліджень, наявні літературні дані; аналізувати досліджувану проблему з урахуванням широкого інтелектуального та соціокультурного контекстів. РН5. Планувати і виконувати теоретичні дослідження з філософії та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасного інструментарію, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми. РН6. Глибоко розуміти загальні принципи та методи філософських наук, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері філософії та у викладацькій практиці. РН9. Організовувати і здійснювати освітній процес у сфері філософії, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, застосувати ефективні методики викладання навчальних дисциплін. РН10. Продукувати нові системоутворюючі знання на перетині фундаментальних проблем філософії та сучасних суспільних трансформацій в Україні та світі, гнучко моделюючи власну дослідницьку траєкторію відповідно до специфіки обраного наукового напряму (від класичного історико-філософського академізму до культурно-антропологічних чи соціально-освітніх студій), та верифікувати їх у сучасному науковому дискурсі.

VI. Порядок і критерії оцінювання	***Поточний контроль:*** *Опрацювання матеріалів до семінарських занять та участь у них: доповідь на занятті, участь в обговоренні теми шляхом постановки проблемних питань та дискусія, доповнення міркувань. (Відповіді на семи заняттях, перші п'ять з яких передбачають максимальну оцінку 14 балів, а два останні – 16 балів, загальному підсумку оцінка може становити 100 балів).* ***Підсумковий контроль*** *здійснюється у формі заліку (розрахунку суми оцінок за всі семінарські заняття).* **Критерії оцінювання** Під час усних відповідей: повнота розкриття питання; логіка викладення, культура мовлення; впевненість та аргументованість; використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників, журналів, інших періодичних видань тощо); аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки. (*Оцінку 14-13 (на останніх двох семінарських заняттях – 15-16) балів здобувач може отримати у випадку системного розуміння теми, позицію обґрунтовує на основі різних джерел; висловлює інноваційну й оригінальну авторську позицію; оцінка 12-11 (на останніх двох семінарських заняттях – 14-12) балів ставиться за комплексне розуміння теми, з наявними незначними огріхами в інтерпретації фактів, міркування обґрунтовує на основі освоєння декількох джерел, має авторську позицію та вміє логічно структурувати навчальний матеріал; оцінка 10-8 (на двох останніх семінарських заняттях – 11-9) балів ставиться за базове розуміння теми, не оригінальну авторську позицію та її стисле розкриття під час представлення теми, алогічну структуризацію навчального матеріалу; 7-1 (на двох останніх семінарських заняттях – 8-1) бал ставиться за поверхове розуміння теми, наявні значні фактичні помилки та виявлений академічний плагіат.* Під час виконання письмових робіт (аналітичних розвідок, рефератів, повідомлень, есе, мультимедійних презентацій) до уваги також беруться: повнота розкриття теми; цілісність, систематичність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки; дотримання вимог оформлення письмової роботи, кількість екранних зображень та оригінальність дизайну мультимедійної презентації. **Рівень відповідності критеріям** Творчий рівень (90 – 100 балів). Здобувач засвоїв навчальну дисципліну повністю, вільно володіє навчальним матеріалом, успішно і креативно висловлюється з теми будь-якого рівня складності, аргументовано висловлює свої думки. Високий рівень (80 – 89 балів). Здобувач засвоїв навчальну дисципліну в необхідному обсязі, володіє навчальним матеріалом у межах навчальної дисципліни, виконав завдання до кожної теми, проте у відповідях допускає деякі неточності. Достатній рівень (70 – 79 балів). Здобувач засвоїв навчальну дисципліну в повному обсязі, але нерівномірно володіє навчальним матеріалом, здатний його аналізувати, проте не може сформулювати висновки досить ґрунтовно. Задовільний рівень (65 – 69 балів). Здобувач загалом опанував навчальну дисципліну, але більшість тем засвоїв поверхово. Низький рівень (60 – 64 балів). Здобувач загалом засвоїв навчальну дисципліну, але дуже поверхово, володіє навчальним матеріалом на елементарному рівні і фрагментарно, не може самостійно викласти зміст більшості тем. Незадовільний рівень: 35 – 59 балів з можливістю повторного складання. Здобувач частково засвоїв навчальну дисципліну, не засвоїв більшості тем, володіє елементарними знаннями з навчальної дисципліни, не вміє логічно, послідовно, грамотно висловлювати думку; 0 – 34 балів з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни. Здобувач не виконав більшості завдань, не володіє навчальним матеріалом.

VII. Політика курсу*	**Загальні правила під час занять**: *взаємоповага*; *активна участь* у дискусіях та обговореннях; *вимкнення гаджетів* (під час онлайн-занять вимкнення звуку); *запис матеріалу*: можна записувати матеріал лекцій, але фотографувати екрани презентацій/схем/малюнків лише з дозволу викладача. **Дедлайни та умови для перескладання**: *чіткі дедлайни*: всі завдання мають бути виконані та здані до зазначеного терміну (письмові роботи); *обґрунтування пропусків*; *перескладання*: можливість перескладання зазвичай передбачається, але лише в усній формі (курс спрямований на високий розвиток комунікативних навичок, участь у дискусіях тощо). **Академічна доброчесність**: *самостійна робота*: завдання мають виконуватися особисто, в разі посилання на матеріали – цитування джерел; *плагіат є неприпустимим*. **Зворотній зв'язок**: викладач регулярно надає зворотній зв'язок в разі коректного звернення усталеними нормами – офіційними засобами (корпоративна електронна пошта). **Індивідуальні консультації**: при виникненні питань, здобувачі мають можливість звернутися до викладача за індивідуальною консультацією.
VIII. Основні інформаційні ресурси	*Зазначають кілька основних джерел (підручники, посібники, статті, монографії, інтернет-ресурси тощо) для вивчення навчальної дисципліни** Мендовз Д. Мистецтво мислити системно. Розв'язання проблем від особистого до глобального масштабу. Пер. з англ. Ю. Шекет. Харків: Віват. 2024. 304 с.; Геґель Ґ.В.Ф. Феноменологія духу. Пер. з нім. П. Таращука. Харків: Фоліо. 2024. 480 с.; Гусерль Е. Картезіанські медитації. Вступ до феноменології. Пер. з нім. А. Вахтеля. Київ: Темпора. 2021. 304 с.; Кант І. Пролегомени до кожної майбутньої метафізики, яка може постати як наука. Пер. з нім. В. Терлецького. Харків: Фоліо. 2024. 288 с.; Мак Таґарт Дж. Е. Природа існування. Т. 1. Пер. з англ. Ю. Олійник. Київ: Темпора. 2022. 536 с.; Мак Таґарт Дж. Е. Природа існування. Т. 2. Пер. з англ. Ю. Олійник. Київ: Темпора. 2022. 912 с.; Bengson J., Cuneo T., De Saint Laurence C. Philosophical Methodology: From Data to Theory. Cambridge: Cambridge University Press. 2022. 208 p.; Gillespie A., Glăvenau V. Pragmatism and Methodology. Doing Research That Matters with Mixed Methods. Cambridge: Cambridge University Press. 2024. 252 p.; Глушко Т. П., Козловець М. А. Технокапіталізм в умовах пост-демократії: перспективи розвитку сучасної світ-системи. Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Філософські науки. 2024. № 2 (96). С. 99–107.; Глушко Т. П. Техно-легізм як концепція меритократичного авторитаризму та глобальні стратегії Pax Chinese. Китаєзнавчі дослідження. 2025. С. 5–17.

Обговорено та затверджено на засіданні кафедри __філософії_____
протокол №_1__ від __27 серпня 2025 р_____